

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЇ ТА БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БІОТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ У
ТВАРИННИЦТВІ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету (в.о.)
_____ (к.філос.н. доц. Савицька І.М.)
“ ____ ” _____ 20__ р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні *кафедри охорони праці
та біотехнічних систем у тваринництві*

Протокол №_4_ від “_24.05_”_2021_р.

Завідувач кафедри

_____ к.т.н., доцент Хмельовський В.С.

на засіданні *кафедри загальної*

екології та безпеки життєдіяльності

Протокол №_5_ від “_5.05_”_2021_р.

Завідувач кафедри

_____ д.п.н. проф.Боголюбов В.М.

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОПП Професійна освіта

_____ (к.физ.вих.доц.Бринзак С.С. .)

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ БЕЗПЕКА ПРАЦІ І ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ”**

Галузь знань
спеціальність
освітня програма
Факультет
Розробник:

015 «Професійна освіта»
017 «Фізична культура та спорт»
Професійна освіта
гуманітарно - педагогічний
доцент кафедри ОПБСТ, к.с.г.н. Зубок Т.О.
доцент кафедри к.с.-г. Піскунова Л.Е.

1. Опис навчальної дисципліни «*Безпека праці і життєдіяльності*»
Модуль 1 – «Безпека життєдіяльності»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітня програма		
Спеціальність	017 Фізична культура та спорт	
Освітній ступінь	Бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	60	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість зм. модулів	2	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	15	
Практичні, семінарські заняття	15	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота		
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних студента –	2	

1. Опис навчальної дисципліни «*Безпека праці і життєдіяльності*»
Модуль 2 – «Безпека праці»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітня програма		
Спеціальність	017 Фізична культура та спорт	
Освітній ступінь	Бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	60	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість зм. модулів	2	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	15	
Практичні, семінарські заняття	15	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота		
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних студента –	2	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях.

Засвоївши дисципліну «Безпека праці і життєдіяльності» майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у відповідних напрямках підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу ОГ в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій.

В результаті вивчення дисципліни «Безпека праці і життєдіяльності» бакалаври у відповідних напрямках підготовки повинні мати такі головні загальнокультурні та професійні компетенції.

Загальнокультурні компетенції охоплюють:

- культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек;
- вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя;
- здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

Професійні компетенції за видом діяльності охоплюють:

виробничо-технологічна діяльність:

- здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;
- вміння оцінити сталість функціонування об'єкту господарювання в умовах надзвичайних ситуацій та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- вміння обґрунтувати та забезпечити виконання комплексу робіт на об'єкті з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.
- організаційно - управлінська діяльність на об'єктах господарювання в умовах надзвичайних ситуацій.
- організаційні засади охорони праці, обов'язки посадових осіб та їх відповідальність за створення здорових і безпечних умов праці;
- методи аналізу виробничого травматизму і професійної захворюваності;
- способи запобігання дії небезпечних і шкідливих виробничих факторів на працівників;
- основні вимоги безпеки і гігієни праці на робочому місці;
- причини пожеж, профілактику і способи їхнього гасіння.

їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.													
Тема 4. Людина - відкрита біоенергетична та духовно-інформаційна система.		2											
Тема 5. Типові моделі реакцій людей у випадку екстремальних ситуацій		1	2										
Тема 6. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.		2	2										
Разом за змістовим модулем 1		7	7										
Змістовий модуль 2. Організаційно-функціональна структура та методологія безпеки													
Тема 7. Соціально-політичні небезпеки, характеристики.		2	4										
Тема 8. Соціальні та психологічні фактори ризику.		2	2										
Тема 9. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови моделей виникнення НС.		1	2										
Тема 10. Менеджмент безпеки, структура захисту у НС.		2											
Тема 11. Управління силами та засобами ОГ під час НС.		1											
Разом за змістовим модулем 2		8	8										
УСЬОГО ГОДИН		15	15										

4. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ризик як кількісна оцінка небезпеки <i>Практичне заняття №1</i> Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини	2
2	Природні небезпеки <i>Практичне заняття №2.</i> Визначення рівня метеочутливості людини	1
3	Біологічні небезпеки. <i>Практичне заняття №3</i> Інфекційні захворювання. Епідемії. Пандемії. Імунітет. Правила поведінки населення при проведенні ізоляційно-обмежувальних заходів.	2
4	Типові моделі психофізіологічних реакцій людей у випадку екстремальних ситуацій <i>Практичне заняття №3</i> Визначення психофізіологічних властивостей людини та вплив їх на безпеку	2

5	Пожежна безпека <i>Практичне заняття. №4</i> Аналіз небезпеки під час роботи зі шкідливими та вибухопожежонебезпечними речовинами	2
6	Хімічна безпека. <i>Практичне заняття №7.</i> Екологічна оцінка ризику. Визначити екологічну оцінку ризику застосування пестицидів у різних кліматичних зонах України	2
7	Соціальні та психологічні фактори ризику <i>Лабораторне заняття №7.</i> Соціальне середовище. Визначення типів поведінки особистості у конфліктній ситуації	2
8	Нещасні випадки невиробничого характеру. <i>Практичне заняття №8.</i> Розслідування нещасних випадків невиробничого характеру	0,5
9	Управління силами та засобами цивільного захисту під час надзвичайних ситуацій. <i>Практичне заняття №9.</i> Кількісна характеристика надзвичайних ситуацій	0,5

5. Самостійна робота під керівництвом НПП

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Критерії переходу небезпечної події у НС, одиниці виміру показників класифікаційної ознаки НС та їхні порогові значення у природному середовищі, виробничій, транспортній та інших сферах життєдіяльності....	4
2	Ідентифікація та оцінювання рівня небезпеки за допомогою імовірнісних структурно-логічних моделей, застосованих у відповідній галузі господарювання....	6
3	Регіональний комплекс природних загроз. Методи виявлення їхніх вражаючих факторів, номенклатура та одиниці виміру.	2
4	Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Вимоги до транспортування небезпечних речовин. Маркування небезпечних вантажів з небезпечними речовинами	2
5	Гідродинамічні об'єкти і їхнє призначення. Причини виникнення гідродинамічних небезпек (аварій). Хвиля прориву та її вражаючі фактори. Вимоги до розвитку і розміщення об'єктів гідродинамічної небезпеки.	2
6	Джерела радіації та одиниці її вимірювання. Класифікація радіаційних аварій за характером дії і масштабами.	2
7	Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини	4
8	Класифікація суб'єктів господарювання і адміністративно-територіальних одиниць за хімічною безпекою.	2
9	Аналіз аварійних ситуацій під час технологічного тероризму. Антитерористичні критерії оцінки уразливості та підвищення стійкості роботи об'єктів підвищеної небезпеки.	2
10	Розподіл підприємств, установ та організацій за ступенем ризику їхньої господарської діяльності щодо забезпечення безпеки та захисту населення і територій від НС. Управління безпекою через порівняння витрат та отриманих вигод від зниження ризику.	2
11	Система управління безпекою та захистом у НС в галузі, як складова державної системи, її місце і значення в системі управління функціонуванням галузі.	2
12	Сутність і особливості оперативного управління за умов виникнення НС	2
	Разом	30

6. Контрольні питання.

1. Призначення курсу БЖД.
2. Теоретичні положення БЖД, їх філософська основа. Сучасні проблеми життєдіяльності.
3. Системно-структурний підхід при дослідженні рівня безпеки.
4. Життєве середовище людини.
5. Периметри, визначають умови праці та її безпеку.

6. Проблеми безпеки життєдіяльності.
7. Класифікація джерел небезпеки.
8. Класифікація небезпечних та шкідливих факторів.
9. Класифікація вражаючих факторів.
10. Дати загальну оцінку та характеристику ризику.
11. Визначення /вимірювання/ ризику /приклад/.
12. Класифікація ризиків /небезпек/.
13. Види ризиків.
14. Основи методології дослідження та управління ризиком.
15. Напрямки, що знижують ймовірність ризику.
16. Людський чинник у формуванні ситуації. Принципи забезпечення безпечної життєдіяльності.
17. Фізіологічні чинники забезпечення безпеки людини.
18. Людина — відкрита біоенергетична та духовно-інформаційна система.
19. Основні властивості організму: гомеостаз, реактивність, резистентність.
20. Взаємодія основних систем організму: кровообігу, дихання, травлення, виділення, ендокринної та нервової Єдність систем та цілісність організму людини.
21. Нервові процеси та їх динаміка, латентний період, моторний період.
22. Типи діяльності людини .
23. Поняття про аналізатори
24. Будова аналізаторів людини.
25. Види рецепторів людини.
26. Основні аналізатори людини.
27. Основні напрямки боротьби з шумом.
28. Конфлікти , як фактор , що знижує життєдіяльність людини.
29. Психологія спілкування в конфліктних ситуаціях кримінального характеру.
30. Психологія людини. Вплив характеру й темпераменту людини на її безпеку.
31. Методи визначення психофізіологічних властивостей людини.
32. Психодіагностичний метод визначення властивостей людини з точки зору безпеки життєдіяльності
33. Взаємодія людини з біосферою в цілому та її компонентами зокрема.
34. Методи визначення й оцінки рівня негативних факторів середовища.
35. Нормування, моніторинг санітарно-гігієнічних показників
36. Спосіб життя, здоровий спосіб життя. Основи теорії і практики культури здоров'я людини.
37. Здоров'я людини як медико-біологічна та соціальна категорія.
38. Девіантна поведінка та здоров'я людини. Фактори ризику, групи ризику. ВІЛ/СНІД. Методи протидії залученню до тютюнопаління, вживання алкоголю та наркотиків. Профілактика шкідливих звичок.
39. Наслідки забруднення харчових продуктів пестицидами та іншими ксенобіотиками, що застосовуються в сільському господарстві.
40. Ознаки надзвичайних ситуацій. Класифікація надзвичайних ситуацій: природні, соціальні та техногенні..
41. Законодавчі акти, що стосуються діяльності в умовах надзвичайних ситуацій.
42. Причини виникнення природних надзвичайних ситуацій та небезпечних явищ.
43. Причини виникнення техногенних надзвичайних ситуацій.
44. Причини виникнення соціальних надзвичайних ситуацій: політичних, релігійних, економічних, національних.
45. Стан та динаміка розвитку проявів тероризму.
46. Кримінально-правова оцінка тероризму. Індивідуальні та колективні дії під час терористичних актів.
47. Планування цивільного захисту об'єкта. Плани цивільного захисту.
48. Основи стійкості роботи об'єктів та напрямки підвищення стійкості роботи об'єкта в надзвичайних ситуаціях.
49. Основи проведення рятувальних та інших невідкладних робіт

50. Правове забезпечення безпеки життєдіяльності.
 51. Законодавчі акти міжнародного гуманітарного права.
 52. Конституційні основи безпеки: право на життя, працю, свободу, соціальний, громадський та державний захист.
 53. Основні положення Концепції ООН про сталий людський розвиток.
 54. Глобальні проблеми, пов'язані з науково-технічним розвитком. Соціальні, екологічні та економічні глобальні проблеми.
 55. Міжнародне співробітництво України в галузі безпеки.
 56. Основні проблеми біоетики. Цінність життя людини. Евтаназія.
 57. Досягнення генетики та проблеми безпеки людства: клонування, генетично-змінені сільськогосподарські рослини та тварини.
 58. Екологічне, валеологічне та ноосферне мислення.

7. Методи навчання

Курс дисципліни «Безпека життєдіяльності» включає лекційні, лабораторні, самостійні заняття, а також дистанційне навчання за допомогою MOODLE.

8. Форми контролю

Модульна структура дисципліни				Форма контролю
МОДУЛЬ	Змістовий модуль I. Принципи забезпечення безпеки життєдіяльності	T.1.	Категорійно-понятійний апарат з БЖД, таксономія небезпек.	Тест
		T.2.	Кількісна оцінка небезпеки	
		T.3.	Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рос-лин, об'єкти економіки.	
		T.4.	Людина - відкрита біоенергетична та духовно-інформаційна система.	
		T.5	Типові моделі психофізіологічних реакцій людей у випадку екстремальних ситуацій	
		T.6	Техногенні небезпеки та їхні наслідки.	
	Змістовий модуль II. Організаційно-функціональна структура та методологія безпеки	T.1.	Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики.	Тест
		T.2.	Соціальні та психологічні фактори ризику.	
		T.3.	Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних моделей виникнення НС.	
		T.4.	Менеджмент безпеки, організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.	
T.5.		Управління силами та засобами ОГ під час НС.		
Підсумковий контроль знань				Підсумковий тест
Іспит за рейтингом				

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування											Індивідуальний навчальний	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль I.						Змістовий модуль II.							
Загальна кількість балів						Загальна кількість балів							
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5			
100						100					30	100	

1. Примітки. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з

табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, Бали	Оцінка національна результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

10. Методичне забезпечення

1. Handbook for the practical study of course "Labor safety and vital activity" for students of English groups К.: КОМПРИНТ. 2018. – 17 ум др арк. (*Recommended for publication by the Scientific Council of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (protocol № 11 from 22.06.2018)*)
2. Піскунова Л.Е, Бондарь В.І., Зубок Т.О. Безпека праці та життєдіяльності: [Навчально-методичний посібник](Рекомендовано друку Вченою радою, протокол №4 від 26.11.2019)/. – К.: ЦП «Компринт», 2019.
3. Методичні рекомендації для вивчення та проведення практичних робіт з дисципліни Безпека праці та життєдіяльності студентами денної та заочної форми навчання К.: ДЦ «КОМПРИНТ».–2019–101с. (Рекомендовано Навчально-методичною радою факультету захисту рослин, біотехнологій та екології(протокол № 4 від 21.11_2018).)
4. L.Piskunova, V.Bondar WORKBOOK OF COURSE "LABOR SAFETY AND VITAL ACTIVITY" for students of English groups. - К.: ЦП "Компринт", 2019.-202с - 15,9 др.арк - 50%- 8 др. арк - 120год
5. Піскунова Л.Е. Безпека життєдіяльності. / Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. Підручник. К.: Академія, 2012. – 222с. (Гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, лист 1/11-4540 від 03.06.2011).
6. Піскунова Л.Е. Безпека життєдіяльності. / Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. Підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2013. – 456с. (Гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, лист 1/11-4540 від 03.06.2011).
7. L.Piskunova, V.Bondar Handbook for the practical study of course "Labor safety and vital activity" for of English groups - К.: ЦП "Компринт", 2017.-
8. Піскунова Л.Е. Безпека життєдіяльності. / Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. – Навчальний посібник. К.: ДІА, 2008. – 364 с. (Гриф МАП, лист18-128-13/750 від 11.06.2009)
9. Піскунова Л.Е. Методичні вказівки до вивчення дисципліни безпека життєдіяльності та завдання для виконання самостійної й контрольної робіт студентами денної та заочної форми навчання економічного факультету за спеціальностями: „Менеджмент організації”; „Менеджмент ЗЕД”; „Маркетинг”; „Економічна кібернетика”/ Піскунова Л.Е. Прилипко В.А. – Методичні рекомендації. К.: НУБіП України, 2015. – 76с.
10. Піскунова Л.Е. Валеологія. / Прилипко В.А., Піскунова Л.Е. - Навчально-методичний посібник. К.: ТОВ ДІА, 2011. – 80с.
11. Піскунова Л.Е. Безпека життєдіяльності. / Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. Підручник. К.: ДІА, 2011. – 284с. (Гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, лист 1/11-4540 від 03.06.2011).

11. Рекомендована література

Нормативна

1. Конституція України. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 96с.
2. Кодекс законів про працю України. – К.: Україна, 1996. – 24 с.
3. Науково-практичний коментар до Закону України “Про охорону праці”. – К.: Основа, 1996. – 32 с.
4. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”: Кодекс законів про працю України. – К.:Україна, 1996. – С.8-9.
5. Законодавство України про охорону здоров’я: Кодекс законів про працю України. – К.: Україна, 1996. – С.11.
6. Законодавство України про охорону навколишнього середовища: Кодекс законів про працю України. – К.:Вид-во “Україна”, 1996. – С.13.
7. Закон України “Про Цивільну оборону України” // ВВР України. – 1993. – №14. – С. 124.

Основна

1. Піскунова Л.Е, Бондарь В.І., Зубок Т.О. Безпека праці та життєдіяльності: [Навчально-методичний посібник](Рекомендовано друку Вченою радою, протокол №4 від 26.11.2019) / . – К.: ЦП «Компринт», 2019.
2. Методичні рекомендації для вивчення та проведення практичних робіт з дисципліни Безпека праці та життєдіяльності студентами денної та заочної форми навчання К.: ДЦ «КОМПРИНТ».–2019–101с. (Рекомендовано Навчально-методичною радою факультету захисту рослин, біотехнологій та екології(протокол № 4 від _21.11_2018).)
3. L.Piskunova, V.Bondar WORKBOOK OF COURSE "LABOR SAFETY AND VITAL ACTIVITY" for students of English groups. - К.: ЦП "Компринт", 2019.-202с - 15,9 др.арк - 50%- 8 др. арк - 120год
4. Піскунова Л.Е. Безпека життєдіяльності. / Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. Підручник. К.: Академія, 2012. – 222с. (Гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, лист 1/11-4540 від 03.06.2011).
5. Піскунова Л.Е. Безпека життєдіяльності. / Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. Підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2013. – 456с. (Гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, лист 1/11-4540 від 03.06.2011).
6. L.Piskunova, V.Bondar Hanbook for the practical study of course "Labor safety and vital activity" for of English groups - К.: ЦП "Компринт", 2017.-
7. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 315 с.
8. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник. – К.: Львів: «Каравела», 2000. – 320 с.
9. Ярошевська В.М. Безпека життєдіяльності: Підручник. – К.: ВД “Професіонал”, 2004. – 560 с.
10. Заплатинський В.М. Безпека життєдіяльності людини: Опорний конспект лекцій. – К.: КДТЕУ, 1999. – 207 с.

Допоміжна

1. Соціальні ризики та соціальна безпека в умовах природних і техногенних надзвичайних ситуацій та катастроф / Відп. ред . В.В. Дурдинець. – К.: Знання, 2001. – 497 с.
2. Журнали „Безпека життєдіяльності” за 2003-2005 роки.
3. Бегун В.В., Науменко І.М. Безпека життєдіяльності. – К: Знання, 2004. – 327 с.
4. Білявський Г.О., Бутенко Л.І. Основи екології: теорія та практикум. Навч. посібник. – К.: Лібра, 2004. – 368с.
5. Методика визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування об’єктів підвищеної небезпеки. – К.: Основа, 2003. – 191 с.
6. Пістун І.П., Кіт Ю.В., Березовицький А.П. Практикум з безпеки життєдіяльності. – Львів: Афіша, 2003. – 247с.
7. Соціально-правові аспекти клонування людини. – Одеса: Латсар, 2001. – 216 с.

8. Заплатинський В.М. Основи криміналогічної безпеки сучасного бізнесу. – К.:КДТЕУ, 2000. – 320 с.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://br.com.ua/referats/Bgd/6937.htm>
2. <http://br.com.ua/referats/Bgd/7849.htm>
3. <http://br.com.ua/referats/Bgd/7855.htm>
4. <http://br.com.ua/referats/Bgd/18758.htm>
5. <http://br.com.ua/referats/Bgd/6878.htm>
6. <http://br.com.ua/referats/Buhoblik/16589.htm>
7. sesia.in.ua/archives/478
8. osvita.ua/vnz/guide/17/327/
9. posibnkv.vntu.edu.ua/pdf/000759.pdf
10. eprints.kname.edu.ua/14113/1/Охрана_труда_и_БЖД.pdf

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС бакалавр Напря підготовки	ЗЕтаБЖ, ОПіС 2020-2021навч. Рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1 з дисципліни Безпека праці і життєдіяльності	ЗАТВЕРДЖУЮ Зав. кафедри Боголюбов В.М. _____ Войналович О.В. _____ підпис « » 2020р.
Екзаменаційні запитання			
1. Що таке «Надзвичайний стан». Чим відрізняється «Надзвичайний стан» від «Воєнного стану».			
2. Мікроклімат виробничих приміщень та її нормалізація. Прилади для контролю параметрів мікроклімату.			
Тестові завдання			
Питання 1. Предметом вивчення БЖД є:			
1. Людина			
2. Аспекти діяльності людини			
3. Фізіологічні показники здоров'я			
4. Людина і взаємодія її з навколишнім середовищем			
Питання 2. Автодорожня аварія зі смертельним наслідком. Визначити за індексом ризику небезпек класифікацію та критерії цієї події.			
Питання 3. Система, одним з елементів якої є людина, зветься -			
1. Екологічною			
2. Економічною			
3. Ергономічною			
4. Ергономічною			
Питання 4. Дайте характеристику періодам сенсомоторних реакцій:			
1. Скритий 2. Моторний	А. Прогнозована дія на небезпеку		
	В. Час від моменту початку сигналу до початку дії		
	С. Умовний початок руху		
	D. Час виконання руху		
Питання 5. Зазначте пояснення для різних видів дальтонізму:			
1. Природжений 2. Набутий	А. Не сприймання всіх кольорів		
	В. Поява міражів		
	С. Не сприймання червоного і зеленого кольорів		
	D. Не сприймання синього кольору		
Питання 6. В яких випадках проводиться цільовий інструктаж?			
1. При перерві в роботі протягом 60 календарних днів.			
2. Перед ліквідацією наслідків стихійного лиха.			
3. При влаштуванні на роботу.			
4. При зміні технологічного процесу.			
Питання 7. Які витрати на охорону праці має здійснювати підприємство?			
1. Не менше 1,0 % від фонду заробітної платні			
2. Не менше 1,5 % від суми реалізованої продукції			
3. Не менше 0,5 % від фонду заробітної платні			
4. Не менше 5 % від фонду заробітної платні			
Питання 8. До якого класу небезпеки відносяться шкідливі речовини у яких ГДК менше 0,1 мг/м³?			
1. 3 клас небезпеки			
2. 2 клас небезпеки			
3. 4 клас небезпеки			
4. 1 клас небезпеки			
Питання 9. За допомогою якого приладу визначають відносну вологість повітря у виробничому приміщенні?			
1. Анемометр			
2. Кататермометр			
3. Психрометр			
4. Мікроманометр			
Питання 10. Чим потрібно промивати уражене місце, обпечене концентрованою кислотою?			
1. 30% розчином марганцево-кислого калію			
2. 10 % розчином питної соди			
3. 5% розчином борної кислоти			
4. Слабким розчином оцтової кислоти			

Структура навчальної дисципліни модуля 2

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма								Заочна форма					
	тиж-ні	усяо-го	у тому числі					усяо-го	у тому числі					
			л	п	лб	Інд	с.р.		л	П	лб	Інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовний модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці. Фізіологія та психологія праці														
Тема 1. Теоретичні основи охорони праці. Законодавча та нормативна база України про охорону праці		7	2	2			3	5,5	0,5					5
Тема 2. Навчання з питань охорони праці. Розслідування та облік нещасних випадків		8	2	2			4	6,5	0,5					6
Тема 3. Загальні положення щодо фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії		8	2	2			4	9	1		2			6
Тема 4. Мікроклімат робочої зони. Вентиляція та освітлення робочих приміщень. Шум, вібрація. Санітарні норми та ГДК		7	2	1			4	9	1		2			6
Разом за змістовним модулем 1		30	8	7			15	30	6		84			23
Змістовний модуль 2. Безпека виконання технологічних процесів та робіт														
Тема 1. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів.		7	2	2			3	5,5	0,5					5
Тема 2. Заходи з охорони праці під час виконання робіт за умов підвищеної небезпеки		8	2	2			4	6,5	0,5					6
Тема 3. Електро-безпека		8	2	2			4	9	1		2			6
Тема 4. Пожежна безпека		7	1	2			4	9	1		2			6
Разом за змістовним модулем 2		30	7	8			15	30	3		4			23
Усього годин		60	15	15			30	60	6		8			46
Курсовий проект														
Усього годин		60	15	15			30	60	6		8			46

5. Темі практичних занять модуля 2 «Безпека праці»

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розроблення інструкції з охорони праці для окремих професій та окремих робочих місць	2
2	Розроблення текстів інструктажів з охорони праці (вступного, первинного) для окремих професій	2
3	Проведення розслідування нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом, професійних захворювань та професійних отруєнь працівників	4
4	Визначення параметрів мікроклімату в навчальних та виробничих приміщеннях	2
5	Дослідження ефективності природного та штучного освітлення у виробничих	2

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	приміщеннях	
6	Розрахунок необхідної кількості індивідуальних засобів захисту, спеціального одягу та спеціального взуття для працівників	2
8	Розрахунок необхідної кількості засобів пожежогасіння для об'єктів	1
		15

Індивідуальні завдання модуля 2

1. Розрахувати чисельність служби охорони праці підприємства та галузі.
2. Запропонувати організаційні заходи для покращення праці підлітків на підприємстві.
3. Запропонувати організаційні заходи для покращення праці жінок на підприємстві.
4. Запропонувати організаційні заходи для покращення праці інвалідів на підприємстві.
5. Вказати функціональні обов'язки з охорони праці спеціаліста служби охорони праці с/г підприємства.
6. Вказати права спеціаліста служби охорони праці с/г підприємства.
7. Вказати перелік нормативних актів з охорони праці на підприємстві.
8. Вказати права уповноваженого з охорони праці с/г підприємства.
9. Вказати перелік питань комісії з охорони праці с/г підприємства.
10. Розрахунок ефективності заходів з охорони праці на с/г підприємстві.
11. Аналіз рівня травматизму на підприємстві.
12. Порядок розслідування нещасних випадків на підприємстві.
13. Завдання і принципи страхування від нещасних випадків і професійного захворювання.
14. Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасного випадку.
15. Права та обов'язки застрахованого та роботодавця.

Форма контролю дисципліни «БЕЗПЕКА ПРАЦІ»

Модульна структура дисципліни				Форма контролю	
МОДУЛЬ	Змістовий модуль I. Правове і нормативне регулювання охорони праці.	T.1.	Законодавство України про охорону праці	<i>Тест</i>	
		T.2.	Організація охорони праці на виробництві		
		T.3.	Організація розслідування нещасних випадків на виробництві		
		T.4.	Організація навчання з охорони праці		
	Змістовий модуль II. Основи виробничої санітарії	T.1.	Охорона праці користувачів персональних комп'ютерів (ПК)	<i>Тест</i>	
		T.2.	Шкідливі фізичні фактори виробничого середовища		
		T.3.	Шкідливі хімічні фактори виробничого середовища		
		T.4.	Шкідливі психофізіологічні та біологічні фактори виробничого середовища		
		T.5.	Вибір засобів індивідуального захисту для працівників АПК		
		T.6.	Основи електробезпеки		
		T.7.	Основи пожежної безпеки		
	Підсумковий контроль знань				<i>Підсумковий тест</i>
	Залік за рейтингом				

Рекомендована література до модуля 2(основна);

1. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н.Ткачук, М.О.Халімовський, В.В.Зацарний та ін. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
2. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
3. Основи охорони праці: /В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г.Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.:Факт, 2005. – 480 с.

4. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
5. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.
6. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
7. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. – Львів: Афіша, 2005. – 318 с.
8. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: Підручник. 3-є видання. / За ред. М.П. Гандзюка. – К.: Каравела, 2006. – 392 с.
9. Гогіташвілі Г.Г., Лапін В.М. Основи охорони праці: Навч. посібник. 4-е видання, випр. і доп.. – К: Знання, 2008. – 302 с.
10. Практикум з дисципліни «Основи охорони праці» та «Охорона праці в галузі» / Буракова С.О. та ін. Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко, 2006. – 360 с.
11. Войналович О.В. Працезохоронні засади у схемах, таблицях і графіках: навч. посібник. Видання 2-ге, доопрацьоване. – К.: Основа, 2014. – 144 с.
12. Барсуков М.П., Войналович О.В., Кліценко Г.Г., Барсуков О.М., Кірдань В.Є. Виробнича санітарія у сільському господарстві. Навчальний посібник. – К.: Основа, 2011. – 287 с.

Допоміжна:

1. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К.Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. – К.: ____ 2009 – __ с.
2. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: “Тріада плюс”, 2010. – 648 с.
3. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.
4. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. – Харків, ХНАМГ, 2007. - 227с.
5. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.
1. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці»/ В. В. Березуцький, Т. С. Бондаренко, Л. А. Васьковець та ін.; За ред. В. В. Березуцького. — Х.: Факт, 2005. — 348 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://br.com.ua/referats/Bgd/6937.htm>
2. <http://br.com.ua/referats/Bgd/7849.htm>
3. <http://br.com.ua/referats/Bgd/7855.htm>
4. <http://br.com.ua/referats/Bgd/18758.htm>
5. <http://br.com.ua/referats/Bgd/6878.htm>
6. <http://br.com.ua/referats/Buhoblik/16589.htm>
7. sesia.in.ua/archives/478
8. osvita.ua/vnz/guide/17/327/
9. posibnkv.vntu.edu.ua/pdf/000759.pdf
10. eprints.kname.edu.ua/14113/1/Охрана_труда_и_БЖД.pdf

Інформаційні ресурси до модуля 2:

1. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
3. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
4. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
5. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

6. <http://www.iacis.ru> - Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств–участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).
7. <http://base.safework.ru/iloenc> - Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
8. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
9. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
10. <http://www.budinfo.com.ua> - Портал «Украина строительная: строительные компании Украины, строительные стандарты: ДБН ГОСТ ДСТУ».